

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 67 | 27 Eylül-3 Ekim 2021

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 131 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

3 Ekim: Adli Tıp Kurumu, kanser hastası mahkum Ali Osman Köse'nin tahliyesi için yapılan bir başvuruyu, Köse'nin cezaevinde tedavi edilebileceği gerekçesiyle [reddetti](#).

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

29 Eylül: Batman'da polis, 21 yaşındaki Suat Şahin'i kimlik kontrolüne direndiği gerekçesiyle [vurdu](#). Şahin'in durumunun kritik olduğu duyuruldu.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

27 Eylül: Ezilenlerin Sosyalist Partisi (ESP) üyesi Emrah Topaloğlu, 24 Eylül günü kendini polis olarak tanıtan kişilerce sivil bir araca zorla bindirildiğini ve alıkonulduğu süre içerisinde bu kişiler tarafından tehdit edildiğini ve ajan olmaya zorlandığını [duyurdu](#).

29 Eylül: HDP üyesi [Ezgi Orak](#), Ankara'da kendini polis olarak tanıtan kişiler tarafından sivil bir araca zorla bindirildi. Olayla ilgili polise yapılan şikayet neticesinde aracın plakasının resmi polis envanterinde yer almadığı ortaya çıktı. Orak aynı gün saatler sonra resmi polis gözaltısında ortaya çıktı ve 3 Ekim günü serbest bırakıldı.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

27 Eylül: Üniversite öğrencilerinin uygun fiyatlı barınma yeri bulamamasıyla ilgili protestolara müdahale eden polis İstanbul'da 28, İzmir'de 41 kişiyi [gözaltına aldı](#). Göstericiler ertesi gün serbest bırakıldı.

28 Eylül: Medyada yer alan haberlere göre üniversite öğrencilerinin barınma sorunuyla ilgili olarak düzenlenen gösterilerde ülke genelinde en az 80 kişi [gözaltına alındı](#).

28 Eylül: KHK ile ihraç edilen eski kamu çalışanı Nazan Bozkurt'un banka hesabına, katıldığı bir protesto nedeniyle kendisine 281.000 TL'lik bir idari para cezası nedeniyle [el konuldu](#).

29 Eylül: LGBT yürüyüşlerine katıldıkları tespit edilen bazı üniversite öğrencilerinin kamuya ait öğrenci yurtlarından [uzaklaştırıldığı](#) ve bu öğrencilerin burslarının kesildiği haberlerde yer aldı.

29 Eylül: Hakkari Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

29 Eylül: Tunceli Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

1 Ekim: İstanbul'da polis, hasta bir mahkumun tahliyesi talebiyle Adli Tıp Kurumu önünde gösteri düzenleyen iki kişiyi [gözaltına aldı](#).

2 Ekim: Muş Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

27 Eylül: Diyarbakır'da bir mahkeme, yazar Nurcan Kaya'yı, Suriye'nin Kobani kentinde IŞİD işgaline karşı direnişe ilişkin olarak 2014 yılında paylaştığı bir tweet nedeniyle, terörizm propagandası yaptığı suçlamasıyla 1 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

27 Eylül: Bir mahkeme, Mehmet Şah Tekiner adlı bir kişiyi, bir Alman gazetesinde yer alan bir haberi Facebook'ta paylaştığı gerekçesiyle, cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla 1 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

27 Eylül: Denizli'de polis, ana muhalefet partisi gençlik lideri Tugay Odabaşoğlu'nu, 18 Eylül günü bir parti toplantısında yaptığı konuşmada cumhurbaşkanına "katil" dediği gerekçesiyle [gözaltına aldı](#). Odabaşoğlu gözaltına alınmasının ertesi günü çıkarıldığı mahkemece tutuklandı.

27 Eylül: Rize'de polis, Emek Partisi il yöneticisi Gökmen Turna'yı sosyal medyada terörizm propagandası yaptığı ve cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamalarıyla [gözaltına aldı](#). Turna ertesi gün adli kontrol şartıyla ve hakkında yurtdışına çıkış yasağı getirilerek serbest bırakıldı.

28 Eylül: Zonguldak'ta polis, Türkiye İşçi Partisi il yöneticisi Çiğdem Günay'ı sosyal medya paylaşımları nedeniyle [gözaltına aldı](#).

28 Eylül: Ankara'da savcılar, Ankara Barosu başkanı ve 10 yönetim kurulu üyesi hakkında, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ı eleştirdikleri bir basın açıklaması nedeniyle [iddianame hazırladı](#).

28 Eylül: Edirne'de güvenlik güçleri, sınır bölgesindeki göçmen hareketliliğini takip etmek için Hollanda'dan gelen iki gazeteciyi [gözaltına aldı](#).

28 Eylül: İstanbul'da bir mahkeme, bir iktidar partisi üyesinin bazı ilçe belediyelerinden çok sayıda ihale aldığı iddialarına ilişkin haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

28 Eylül: Basın İlan Kurumu, hükümete muhalif Sözcü gazetesine, iki iktidar partisi üyesine ilişkin olarak yayımladığı bir köşe yazısı nedeniyle dört gün [reklam kesme](#) cezası getirdi.

28 Eylül: İzmir'de bir mahkeme, cumhurbaşkanı tarafından atanan bir rektörü eleştiren sosyal medya paylaşımları nedeniyle yargılanan Beyza Buldağ'ın beraatine [karar verdi](#).

30 Eylül: İstanbul'da savcılar, 2013 yılındaki Gezi Parkı gösterileri sırasında polis tarafından atılan bir göz yaşartıcı bombanın kafasına isabet etmesi sonucu çocuk yaşta hayatını kaybeden Berkin Elvan'ın ebeveyni Gülsüm ve Sami Elvan hakkında, cumhurbaşkanına hakaret ettikleri suçlamasıyla [iddianame](#) hazırladı.

30 Eylül: Diyarbakır'da savcılar, terör suçlamasıyla yargılanan Kürt gazeteci Nurcan Yalçın hakkında, 22.5 yıla kadar [hapis cezası](#) talep etti.

30 Eylül: Anayasa Mahkemesi, Kürtçe müzik çaldığı için iki yıl hapis cezasına mahkum edilen bir otobüs şoförünün ifade özgürlüğünün ihlal edilmediğine [hükmetti](#).

30 Eylül: İstanbul'da bir mahkeme, ana muhalefet parti yöneticisi Canan Kaftancıoğlu'nu tehdit eden bir milliyetçi sendika lideri hakkındaki haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

30 Eylül: Diyarbakır'da mahkemeler, Kürt soruna ilişkin yayınlarıyla bilinen Jinnews, Kızıl Bayrak, Umut Gazetesi, Etkin haber ajansı ve Mezopotamya haber ajansı tarafından kullanılan dokuz internet sayfasına [erişim engeli](#) getirdi.

1 Ekim: Ankara'da bir mahkeme, 18 yaşındaki bir Kürt kadına tecavüz etmekle suçlanan eski bir askerinin cezaevinden tahliyesini eleştiren Ağustos 2020 tarihli bir tweet nedeniyle aktris Ezgi Mola'yı 5.200 TL tazminata [mahkum etti](#).

1 Ekim: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Eylül ayında 6 gazetecinin toplam 27 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum edildiğini](#) raporladı.

1 Ekim: İstanbul'da savcılar, bir cumhurbaşkanı danışmanına hakaret ettiği suçlamasıyla sosyal medya

kullanıcısı Gökhan Akkaya hakkında [iddianame](#) hazırladı.

1 Ekim: Hatay'da savcılar HDP il yöneticisi Abdurrahim Şahin hakkında, yedi yıl önce yaptığı bir konuşma nedeniyle terörizm suçlamasıyla hapis cezası talep eden bir [iddianame](#) hazırladı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

27 Eylül: Hakimler ve Savcılar Kurulu, daha önce muhalefet milletvekili Enis Berberoğlu'nun cezaevinden tahliyesini emreden bir Anayasa Mahkemesi kararını uygulamamasıyla gündeme gelen bir İstanbul mahkemesine başkanlık eden hakim Akın Gürlek'i [terfi ettirdi](#).

30 Eylül: Türkiye, 2021 Global Organize Suç Endeksi'nde en yüksek suç skoru sıralamasında 193 ülke arasında 12. sırada [yer aldı](#). Konuya ilişkin yayımlanan rapor Türkiye'nin bir mafya devleti haline geldiğini ileri sürdü.

KÜRT AZINLIK

28 Eylül: HDP milletvekili Gülistan Kılıç-Koçyiğit, Kırıkkale'de bir cezaevi yönetiminin bir mahkum hakkında telefon görüşmeleri sırasında "yoldaş" anlamına gelen Kürtçe kelimeyi kullandığı gerekçesiyle [disiplin soruşturması](#) başlattığını duyurdu.

30 Eylül: Ankara'da bir mahkeme, eski Diyarbakır Belediye Başkanı Adnan Selçuk Mızraklı'yı, hakkındaki terörizm propagandası suçlamasından [beraat ettirdi](#). Mızraklı Ağustos 2019'da İçişleri Bakanlığı tarafından görevden uzaklaştırılmıştı.

30 Eylül: Diyarbakır'da savcılar, terör suçlamasıyla yargılanan Kürt gazeteci Nurcan Yalçın hakkında, 22.5 yıla kadar [hapis cezası](#) talep etti.

30 Eylül: Anayasa Mahkemesi, Kürtçe müzik çaldığı için iki yıl hapis cezasına mahkum edilen bir otobüs şoförünün ifade özgürlüğünün ihlal edilmediğine [hükmetti](#).

30 Eylül: Diyarbakır'da mahkemeler, Kürt soruna ilişkin yayınlarıyla bilinen Jinnews, Kızıl Bayrak, Umut Gazetesi, Etkin haber ajansı ve Mezopotamya haber ajansı tarafından kullanılan dokuz internet sayfasına [erişim engeli](#) getirdi.

1 Ekim: Hakkari'de bir mahkeme eski ilçe belediye başkanlarından Remziye Yaşar'ı terörizm suçlamalarıyla 17 yıl [hapis cezasına](#) mahkum etti. Mahkeme ayrıca, aralarında HDP yöneticilerinin de bulunduğu 27 kişiyi 8 yıl 9 ay hapis cezasına mahkum etti.

1 Ekim: Hatay'da savcılar HDP il yöneticisi Abdurrahim Şahin hakkında, yedi yıl önce yaptığı bir konuşma nedeniyle terörizm suçlamasıyla hapis cezası talep eden bir [iddianame](#) hazırladı.

DİĞER AZINLIKLAR

29 Eylül: LGBT yürüyüşlerine katıldıkları tespit edilen bazı üniversite öğrencilerinin kamuya ait öğrenci yurtlarından [uzaklaştırıldığı](#) ve bu öğrencilerin burslarının kesildiği haberlerde yer aldı.

1 Ekim: İnanç Özgürlüğü Girişimi tarafından yayımlanan bir rapora göre, Türkiye'de 2020 yılında görülen nefret suçlarının yarısından fazlası Alevileri [hedef aldı](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

28 Eylül: HDP milletvekili Gülistan Kılıç-Koçyiğit, Kırıkkale'de bir cezaevi yönetiminin bir mahkum hakkında telefon görüşmeleri sırasında "yoldaş" anlamına gelen Kürtçe kelimeyi kullandığı gerekçesiyle [disiplin soruşturması](#) başlattığını duyurdu.

29 Eylül: Kayseri'de bir cezaevinde, Covid-19 testi pozitif çıkan bir mahkumun, 60 yaşındaki bir mahkumla aynı odaya [yerleştirildiği](#) raporlandı.

29 Eylül: Kırıkkale'de bir cezaevi yönetiminin yaralı halde cezaevine gönderilen ve halen kolunda iki kurşun bulunan mahkum Hamdullah Zengin'i tedavi hakkından [mahrum bıraktığı](#) raporlandı.

3 Ekim: İzmir'de yakın zamanda gözünden ameliyat olan Abbas Özdemir adlı bir mahkumun, cezaevi koşulları nedeniyle ağır bir enfeksiyon geçirdiği [duyuruldu](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

27 Eylül: Filistin Dışişleri Bakanlığı, son bir ayda Türkiye'de 6 Filistinlinin kaybolduğunu [açıkladı](#).

29 Eylül: Türkiye'de Suriyeli mülteciler için geçici koruma statüsü tanındığına dair kimlik belgesi çıkarılmasına son verildiği, bunun yerine bir ay geçerlilik

süresi olan ve tüm tıbbi masrafları kapsamayan bir sağlık turizmi belgesine geçildiği, bu nedenle Suriyeli mültecilerin pahalı sağlık faturalarıyla karşı karşıya kaldığı [haberleştirildi](#).

30 Eylül: AB Konseyi, Türkiye'deki Suriyeli mültecilere destek için AB bütçesinden ayrılan 149,6 milyon euroluk bir ek kaynağı [onayladı](#).

30 Eylül: Diyarbakır Barosu, 19 Eylül günü gözaltına alınan 39 Afgan sığınmacının sınır dışı işlemlerinin durdurulması çağrısında [bulundu](#).

30 Eylül: İstanbul'da bir ilçe belediye başkanı, mültecilerin göçmenden ayrılmasını temin etmek amacıyla, yabancı uyruklulara ev kiralamanın [yasaklandığını](#) duyurdu.

1 Ekim: İzmir'de yerel halk, 17 yaşındaki bir Türk'ün bir kavgada hayatını kaybettiği haberinin yayılmasının ardından, Suriyeli mültecilere ait evlere, işyerlerine ve arabalara [saldırdı](#).

2 Ekim: Gülen hareketiyle irtibatı nedeniyle terörizm suçlamasıyla mahkum edilen öğretmen Erkan Akıllı, Meriç Nehri üzerinden Yunanistan'a geçişinden birkaç saat sonra [hayatını kaybetti](#). Akıllı'nın ölüm nedeni öğrenilemedi.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

26 Eylül: Diyarbakır'da polis kimlik kontrolü sırasında bir grup insana şiddet [uyguladı](#).

29 Eylül: Daha önce Kayseri Bünyan cezaevinde mahkum olan İsmail Bayram, cezaevinde yaygın hale gelen işkence ve kötü muameleye dair medyaya [açıklamalarda](#) bulundu.

29 Eylül: İzmir'de bir cezaevinde İbrahim Tikan ve Fırat Yağmehan adlı mahkumlar, koşuşlarına güvenlik kamerası kurulmasına itiraz ettikleri için gardiyanların [fiziksel saldırısına](#) uğradı.

1 Ekim: Diyarbakır'da polis, gözaltı işlemi için yapılan bir ev baskını sırasında Ali Osman Nadiroğlu adlı kişiye işkence ve kötü muamele [uyguladı](#).

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

1 Ekim: Belçika'da bir mahkeme, ülkede yaşayan Kürt liderler Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar'ı öldürme hazırlığında olduğu iddia edilen bir Türk suikast timinin üyelerinin yargılanmasına [başladı](#).

KADIN HAKLARI

1 Ekim: Anayasa Mahkemesi, eşi tarafından 2013 yılında öldürülen akademisyen Serpil Erfindik vakasına ilişkin olarak görevi ihmal ile suçlanan kamu görevlileri hakkında yeniden soruşturma başlatılmasına [karar verdi](#).

1 Ekim: Ankara'da bir mahkeme, 18 yaşındaki bir Kürt kadına tecavüz etmekle suçlanan eski bir askerinin cezaevinden tahliyesini eleştiren Ağustos 2020 tarihli bir tweet nedeniyle aktris Ezgi Mola'yı 5.200 TL tazminata [mahkum etti](#).

1 Ekim: İçişleri Bakanlığı, kadınların erkek şiddetini ihbar edebilmesi için Mart 2018'de kullanıma sunulan bir mobil uygulamanın bugüne kadar 148.000 kadın tarafından kullanıldığını [açıkladı](#).